

P R A V I L N I K
O POLITIKAMA IZVRŠAVANJA NALOGA

Ovlašćene banke
Eurobank a.d. Beograd

Na osnovu člana 52. Pravilnika o pravilima ponašanja investicionog društva prilikom pružanja usluga ("Službeni glasnik RS", br. 89/2011 i 44/2012) i člana 22. Statuta Eurobank a.d. Beograd, Izvršni odbor Eurobank a.d. Beograd na 13. sednici održanoj dana 17.04.2014.godine,donosi:

P R A V I L N I K

O POLITIKAMA IZVRŠAVANJA NALOGA

1. Uvod

Član 1.

Politika Ovlašćene banke za izvršenje naloga klijenta pod najpovoljnijim uslovima podrazumeva sprovođenje efikasnih sistema, a naročito politike kojima se, prilikom izvršenja naloga klijenta, omogućuje najpovoljniji ishod izvršenja naloga klijenta (u daljem tekstu: Politike izvršenja naloga).

Član 2.

Ova Politika primenjuje se na sve finansijske instrumente za koje je Ovlašćena banka dobila dozvolu za obavljanja finansijskih usluga od strane Komisije za hartije od vrednosti.

Spisak finansijskih instrumenata za koje Ovlašćena banka obavlja poslove izvršavanja i prenosa naloga definisan je Pravilima i procedurama poslovanja Ovlašćene banke koji su dostupni u prostorijama Ovlašćene banke kao i na internet stranici Banke.

Ukoliko dođe do promene finansijskih instrumenata za koje Ovlašćena banka obavlja poslove prijema i prenosa naloga, Ovlašćena banka je dužna da o tome obavesti klijenta.

Član 3.

Pre izvršenja naloga, Ovlašćena banka:

- 1) upoznaje klijenta sa Politikama izvršenja naloga, pri čemu malom klijentu te Politike mora da pruži i na trajnom mediju;
 - 2) upozorava klijenta na mogućnosti, predviđene Politikama za izvršenje naloga, da nalozi mogu biti izvršeni van regulisanog tržišta, odnosno MTP;
 - 3) zahteva od klijenta pisane saglasnosti na Politike izvršenja naloga, odnosno mogućnosti iz stava 1. tačke 2. ovog člana, pri čemu takve saglasnosti mogu biti i sastavni deo ugovora sa klijentom.
- Klijent može saglasnost u vezi sa izvršenjem naloga van regulisanog tržišta, odnosno MTP dati za sve ili za svaku pojedinačnu transakciju.

2. Značenje pojmova

Član 4.

Pojedini pojmovi u ovom pravilniku imaju sledeća značenja:

- 1) **Organizator tržišta** – lice koje upravlja, odnosno obavlja delatnost u vezi sa funkcionisanjem regulisanog tržišta, a organizator tržišta može biti i samo regulisano tržište;
- 2) **Beogradska berza a.d. Beograd** – pravno lice koje, na osnovu dozvole Komisije za hartije od vrednosti, upravlja odnosno obavlja delatnost u vezi sa funkcionisanjem regulisanog tržišta i multilateralne trgovačke platforme (MTP);
- 3) **Klijent** – pravno ili fizičko lice kojem Ovlašćena banka pruža investiciju, odnosno dodatnu uslugu, kao i lice koje može postati klijent Ovlašćene banke (potencijalni klijent);
- 4) **Regulisano tržište** – multilateralni sistem koji organizuje, odnosno kojim upravlja organizator tržišta i koji omogućava i olakšava spajanje interesa trećih lica za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata u skladu sa njegovim obavezujućim pravilima i na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa finansijskim instrumentima uključenim u trgovanje po njegovim pravilima u sistemu, ima dozvolu i redovno posluje u skladu sa Zakonom;

5) **Multilateralna trgovačka platforma (MTP)** – multilateralni sistem koji organizuje, odnosno kojom upravlja organizator tržišta ili investiciono društvo i koji omogućava i olakšava spajanje interesa trećih lica za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata u skladu sa njegovim obavezujućim pravilima i na način koji dovodi do zaključenja ugovora, u skladu sa Zakonom;

6) **OTC tržište** – sekundarno tržište za trgovanje finansijskim instrumentima koje ne mora da ima organizatora tržišta i čiji sistem trgovanja, podrazumeva pregovaranje između prodavca i kupca finansijskih instrumenata u cilju zaključenja transakcije;

7) Vrste naloga prema:

(1) vrsti transakcije: nalog za kupovinu ili nalog za prodaju finansijskih instrumenata;

(2) ceni:

- nalog sa limitiranom cenom - nalog koji se izvršava po ceni navedenoj u nalogu ili po ceni koja je za klijenta povoljnija;
- tržišni nalog - nalog koji se izvršava po najpovoljnijoj mogućoj cijeni u trenutku pristizanja naloga na tržište;

(3) vremenu trajanja:

- dnevni nalog (prestaje da važi na kraju trgovačkog dana na tržištu na kojem je nalog ispostavljen),
- nalog do dana (sa rokom trajanja od najduže 90 dana),
- nalog do opoziva (mogućnost opoziva za celu ili za neizvršenu količinu koja je predmet kupovine/prodaje finansijskih instrumenata u periodu od 90 dana od dana ispostavljanja naloga).

Pored osnovnih vrsta naloga iz stava 1. ovog člana, klijenti mogu Ovlašćenoj banci ispostavljati i druge vrste naloga sa posebnim uslovima izvršenja predviđene aktima organizatora tržišta kao što su nalozi: sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK), sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC), nalog sa skrivenom ukupnom količinom (Iceberg), stop nalog, nalog za blok trgovanje, na otvaranju (at the open – ATO) na zatvaranju (at the close – ATC) i druge vrste naloga;

8) **Izvršenje naloga** za račun klijenta podrazumeva aktivnosti u vezi sa zaključenjem ugovora za kupovinu ili prodaju jednog ili više finansijskih instrumenata za račun klijenta;

9) **Mesto izvršavanja naloga** – regulisano tržište, multilateralna trgovačka platforma (MTP), druga slična tržišta u inostranstvu ili izvan tih tržišta (OTC tržište);

10) **Kliring i saldiranje transakcije** – postupak utvrđivanja međusobnih obaveza kupca i prodavca finansijskih instrumenata u svrhu razmene finansijskih instrumenata i novca (kliring) i realizacija transakcije kroz završni prenos finansijskih instrumenata i novca između kupca i prodavca (saldiranje);

3. Sadržaj Politike

Član 5.

Politike izvršenje naloga sadrže:

1) informacije o značaju koji Ovlašćena banka pridaje faktorima relevantnim za izvršenje naloga, a u skladu sa kriterijumima propisanim ovim pravilnikom, odnosno postupkom i načinom na koji Ovlašćena banka utvrđuje značaj tih faktora;

2) informacije o različitim mestima na kojima Ovlašćena banka izvršava naloge klijenata i faktorima koji utiču na izbor odgovarajućeg mesta za izvršenje naloga i to za svaku klasu finansijskog instrumenta;

3) upozorenje da svako posebno uputstvo klijenta, s obzirom na faktore koji su obuhvaćeni tim uputstvom, može onemogućiti Ovlašćenu banku da, kada izvršava nalog tog klijenta, preduzme korake koje je propisalo u Politici izvršavanja naloga u svrhu postizanja najpovoljnijeg ishoda za klijenta.

4. Elementi za postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta

Član 6.

Prilikom izvršenja naloga klijenta, Ovlašćena banka preduzima sve aktivnosti potrebne za postizanje najpovoljnijeg ishoda za klijenta, a uzimajući u obzir:

- 1) cenu finansijskog instrumenta;
- 2) troškove, brzinu i mogućnost izvršenja;

- 3) troškove, brzinu i verovatnoću saldiranja;
- 4) veličinu, vrstu i prirodu naloga i
- 5) sve druge okolnosti relevantne za izvršenje naloga.

Kada Ovlašćena banka primi nalog klijenta sa posebnim uputstvima za njegovo izvršenje, Ovlašćena banka primenjuje odredbu stava 1. ovog člana u meri u kojoj će u potpunosti biti ispoštovana uputstva klijenta, a malog klijenta da upozori da će nalog biti izvršen saglasno uputstvima klijenta, a ne u skladu sa Politikama Ovlašćene banke u vezi sa izvršenjem naloga pod najpovoljnijim uslovima.

Izričito uputstvo klijenta

Član 7.

Ukoliko klijent ima posebna/izričita uputstva u vezi sa izvršavanjem naloga, Ovlašćena banka nije dužna da se pridržava elemenata za procenu najpovoljnijeg izvršenja naloga klijenta koji je definisan ovim pravilnikom, već postupa u skladu sa izričitim uputstvom klijenta pod uslovom da je to uputstvo dato u skladu sa propisima i da je nalog primljen na jedan od načina na koji se primaju nalozi klijenata.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, Ovlašćena banka i klijent će smatrati da je Ovlašćena banka ispunila obavezu izvršenja naloga pod najpovoljnijim uslovima.

Ukoliko klijent ima posebne zahteve samo u pogledu pojedinih elemenata za procenu izvršenja naloga pod najpovoljnijim uslovima u skladu sa ovim pravilnikom, Ovlašćena banka je dužna da postupi po takvim izričitim zahtevima pod uslovima iz stava 1. ovog člana. U odnosu na ostale elemente naloga Ovlašćena banka je dužna da postupa u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Član 8.

Ovlašćena banka pri izvršenju naloga, a u svrhu da se postigne najpovoljniji ishod za klijenta, uzima u obzir najpovoljnije ukupne troškove transakcije, direktan nadzor nad brzinom izvršenja i mogućnostima za izvršenje naloga i verovatnost saldiranja, kao i druge okolnosti vezane za izvršenje naloga.

Brzina izvršenja naloga iz stava 1. ovog člana odnosi se na vreme između prijema naloga i trenutka njegovog izvršenja na mestu trgovanja.

5. Faktori relevantni za postizanje najboljeg ishoda za klijenta

Član 9.

Prilikom utvrđivanja značaja faktora relevantnih za izvršenje naloga klijenta, Ovlašćena banka uzima u obzir sledeće kriterijume:

- 1) karakteristike klijenta, uključujući i njegovo razvrstavanje na profesionalnog i malog klijenta;
- 2) karakteristike naloga klijenta (tržišni ili limitirani);
- 3) karakteristike finansijskog instrumenta na koji se nalog odnosi;
- 4) karakteristike mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

U postupku procene mesta trgovanja na kojima bi nalog klijenta mogao biti izvršen na način da se postigne najpovoljniji ishod, Ovlašćena banka uzima u obzir svoje provizije i naknade izvršenja naloga na svakom od tih mogućih mesta trgovanja.

Ovlašćena banka ne sme utvrđivati i naplaćivati svoje provizije i naknade na način koji bi doveo do neopravdane nejednakosti između mesta trgovanja na kojima se nalog može izvršiti.

Izvršenje naloga malog klijenta

Član 10.

Ovlašćena banka utvrđuje najpovoljniji ishod za izvršenje naloga malog klijenta, u odnosu na ukupne troškove transakcije, koji obuhvataju:

- 1) cenu finansijskog instrumenta;
- 2) sve troškove direktno povezane sa izvršenjem naloga koje snosi klijent, a koji uključuju provizije, odnosno naknade mesta trgovanja, kliringa i saldiranja transakcije, Ovlašćene banke, kao i provizije i naknade koje se plaćaju trećim licima koja su uključena u izvršenje naloga.

Izvršenje naloga profesionalnog klijenta

Član 11.

Prilikom izvršenja naloga profesionalnog klijenta Ovlašćena banka može dodatno da uzme u obzir veličinu i vrstu naloga, brzinu i verovatnost izvršenja i saldiranja, kao i sve druge okolnosti za koje Ovlašćena banka smatra da predstavljaju najpovoljnije izvršenje.

Ovlašćena banka može dati prednost verovatnoći izvršenja uzimajući u obzir veličinu i prirodu naloga, karakteristike finansijskog instrumenta i mesto izvršenja.

Izvršenje naloga sa limitom

Član 12.

Kada se nalog klijenta sa limitom za kupovinu ili prodaju finansijskih instrumenata koji su uključeni u trgovanje na regulisanom tržištu, odnosno MTP ne može odmah izvršiti, imajući u vidu trenutno preovlađujuće uslove na tržištu, Ovlašćena banka preuzima mere za izvršenje naloga u najkraćem roku, osim ukoliko od klijenta nije dobilo drugačija uputstva u vezi sa izvršenjem naloga.

Pod merama iz stava 1. ovog člana se podrazumeva da je Ovlašćena banka odmah, po prihvatanju izvršenja naloga, isti objavila na način da je nalog postao lako dostupan ostalim učesnicima na tržištu, a što podrazumeva:

1) prosleđivanje naloga sa limitom na regulisano tržište, odnosno MTP koji ima sistem trgovanja koji se zasniva na knjizi naloga;

2) objavljivanje naloga odmah, a izvršenje čim to tržišni uslovi dozvole, što pretpostavlja preduzimanje mera:

- neophodnih za obezbeđivanje pouzdanosti informacija koje se objavljuju i njihov stalan nadzor kako bi se, odmah nakon što se uoče, korigovale eventualne greške,
- koje olakšavaju konsolidaciju informacija sa istovetnim informacijama iz drugih izvora,
- koje omogućavaju dostupnost informacija javnosti pod jednakim uslovima na komercijalnoj osnovi uz prihvatljiv trošak.

Ovlašćena banka nema obavezu objavljivanja naloga sa limitom, kada nalog prelazi uobičajenu veličinu tržišta utvrđenu pravilima regulisanog tržišta, odnosno MTP.

Član 13.

Na nekim tržištima moguće je izvršavati naloge sa posebnim uslovima čije izvršenje omogućava tehničko-operativna infrastruktura tržišta, ugovornih partnera i Ovlašćene banke. Posebni uslovi naloga mogu biti nalog sa skrivenom količinom, stop nalozi i dr.

Posebni uslovi prilikom ispostavljanja vrsta naloga iz stava 1. ovog člana smatraju se izričitim uputstvom klijenta, tako da je Ovlašćena banka izvršavanjem naloga sa posebnim uslovima ispunilo svoju obavezu izvršavanja naloga pod najpovoljnijim uslovima za klijenta.

Pridruživanje naloga

Član 14.

Ovlašćena banka može prihvaćeni nalog klijenta ili dilerski nalog da izvrši pridruživanjem drugom prihvaćenom nalogu klijenta, samo ukoliko:

- 1) ima efikasne politike za razvrstavanje naloga, kojima se dovoljno precizno uređuje korektno pridruživanje i razvrstavanje naloga, što posebno uključuje:
 - način na koji količina i cena navedene u nalogu utiču na razvrstavanje i
 - način postupanja sa delimično izvršenim naložima;
- 2) da postoji mala verovatnoća da će pridruživanje naloga štetiti interesima bilo kojeg klijenta čiji se nalog pridružuje;
- 3) upozori svakog klijenta, čiji se nalozi pridružuju, da bi pridruživanje naloga moglo naneti štetu interesima klijenta u odnosu na pojedinačni nalog.

Pridruživanje i razvrstavanje naloga klijenata

Član 15.

- U sprovođenju politike pridruživanja i razvrstavanja naloga klijenata Ovlašćena banka obezbeđuje:
- 1) saglasnost klijenta da se njegov nalog može izvršiti pridruživanjem nalozima drugih klijenata koja je sadržana u ugovoru sa klijentom ili u nalogu klijenta za svaku pojedinačnu transakciju;
 - 2) pridruživanje naloga klijenata za kupovnu ili prodaju finansijskih instrumenata istog izdavaoca sa istim uslovima (vrsta naloga, cena), tako da Ovlašćena banka njihove naloge izlaže na tržište kao jedan nalog (zbirni nalog);
 - 3) da se pridruživanjem naloga klijenata u zbirni nalog ne umanjuje mogućnost izvršavanja naloga.
 - 4) razvrstavanje delimično izvršenog zbirnog naloga proporcionalno na klijente, srazmerno učešću količine njihovih finansijskih instrumenata u zbirnom nalogu.

Pridruživanje i razvrstavanje dilerskih naloga

Član 16.

Kada Ovlašćena banka dilerski nalog pridružuje jednom ili više prihvaćenih naloga klijenta:

- 1) ne sme razvrstati naloge na način koji bi štetio klijentu;
- 2) dužna je da, u slučaju delimičnog izvršenja pridruženog naloga, razvrsta dilerske naloge na način da klijent ima prednost u odnosu na Ovlašćenu banku;
- 3) dužna je da onemogućí ponovna razvrstavanja dilerskih naloga koji su izvršeni u kombinaciji s prihvaćenim nalozima klijenta na način koji je štetan za klijenta.

Izuzetno od odredbe stava 1. tačke 2. ovog člana, Ovlašćena banka može proporcionalno razvrstati dilerski nalog, samo ukoliko može da dokaže da bez kombinacije dilerskog naloga sa prihvaćenim nalogom klijenta:

- 1) ne bi bilo moguće izvršiti prihvaćeni nalog klijenta po tako povoljnim uslovima;
- 2) uopšte ne bi bilo moguće izvršiti nalog klijenta.

6. Mesta izvršenja naloga

Član 17.

Mesta izvršavanja naloga klijenata mogu biti: regulisano tržište, multilateralna trgovačka platforma (MTP) ili OTC tržište, kao i odgovarajuća strana tržišta ukoliko Ovlašćena banka ispunjava uslove za trgovanje na tim tržištima.

Ovlašćena banka je dužna da upozori klijenta na mogućnost da nalozi mogu biti izvršeni i van regulisanog tržišta odnosno MTP. U tom slučaju Ovlašćena banka prihvata samo limitirane naloge klijenata, obzirom da izvan uređenih tržišta nije moguće garantovati kontinuiranu i dovoljnu ponudu i tražnju za određenim finansijskim instrumentom koja bi bila zadovoljavajuća za očekivano izvršavanje tržišnih naloga.

7. Praćenje efikasnosti Politike izvršavanja naloga

Član 18.

Ovlašćena banka je dužna da:

- 1) prati efikasnost Politika izvršavanja naloga, kako bi na vreme identifikovala i otklonila nedostatke;
- 2) redovno, a najmanje jedanput godišnje, procenjuje da li se na mestima izvršenja naloga, navedenim u politikama izvršenja naloga, postižu najbolji mogući efekti za klijente i da li je potrebno izvršiti izmene u postojećim Politikama;
- 3) obaveštava klijente o svim značajnim promenama u vezi sa načinom ili Politikama izvršenja naloga;
- 4) klijentima, na njihov zahtev, dokaže da je njihove naloge izvršila u skladu sa Politikama Ovlašćene banke o izvršenju naloga.

Član 19.

Ovlašćena banka je dužna da na zahtev klijenta predoči podatke iz kojih je vidljivo da je nalog izvršen u skladu sa ovim pravilnikom.

Ovlašćena banka vodi evidencije izvršenih naloga sa svim bitnim elementima i arhivira ih po procedurama arhiviranja.

8. Revizija politike izvršenja naloga

Član 20.

Revizija Politike izvršenja naloga sprovodi se kada dođe do značajnije promene koja ima uticaj na mogućnost Ovlašćene banke da trajno postigne najpovoljniji ishod za klijenta koristeći mesta trgovanja koja su uključena u Politiku izvršenja naloga.

U slučaju da Ovlašćena banka sa aspekta postojećeg stanja nema potrebu da vrši godišnju reviziju Politike izvršenja naloga, Ovlašćena banka će sačiniti pregled postupanja po nalogima klijenata odnosno proveriti sve parametre koji su bitni za izvršavanje naloga te utvrditi moguće izmene koje bi zahtevale revidiranje Politike izvršenja naloga.

9. Obaveštavanje klijenta i davanje saglasnosti klijenta na Politike izvršenja naloga

Član 21.

Ovlašćena banka je dužna da upozna klijenta sa politikom izvršenja naloga, odnosno da mu uruči Pravilnik o politikama izvršavanja naloga pre početka pružanja investicionih usluga odnosno pre izvršenja naloga.

Klijent potvrđuje Ovlašćenoj banci da je primio Pravilnik o politikama izvršenja naloga.

Ovaj Pravilnik je sastavni deo Pravila i procedura poslovanja Ovlašćene banke i dostupna je u prostorijama sedišta Ovlašćene banke kao i na internet stranici Banke.

Ukoliko klijent zatraži od Ovlašćene banke da mu Politike izvršenja naloga budu dostavljene na CD-u, Ovlašćena banka je dužna da postupi u skladu sa zahtevom klijenta.

10. Vremenski rad regulisanog tržišta odnosno MTP

Član 22.

Radno vreme Beogradske berze a.d. Beograd – organizatora regulisanog tržišta i MTP je svakog radnog dana, od 08:00 do 16:00 časova.

Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd i Kalendar berzanskih sastanaka klijenti mogu preuzeti na internet stranici: www.belex.rs.

11. Završne odredbe

Član 23.

Ovaj pravilnik je sastavni deo Pravila i procedura poslovanja Ovlašćene banke i stupa na snagu osmog dana od dana objave na internet stranici Banke.

Ovaj pravilnik se objavljuje narednog radnog dana od dana prijema saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti na Pravila poslovanja i procedure Ovlašćene banke.

Predsednik Izvršnog odbora

Filippos Karamanolis

Član Izvršnog odbora

Georgios Michalakopoulos